

Що таке усиновлення?

Згідно з українським законодавством, усиновлення - це прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадку усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України (в цьому випадку усиновлення здійснюється в консульській установі або дипломатичному представництві України).

Хто підлягає усиновленню?

Усиновленню підлягають діти, які перебувають на обліку як:

- діти-сироти;
- діти, позбавлені батьківського піклування;
- діти, батьки яких дали згоду на усиновлення.

Хто може бути усиновлювачем?

Законодавством України визначено коло осіб, які можуть бути усиновлювачами:

- дієздатна особа віком не молодша 21 року, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини;
- особа має бути старша за дитину не менш як на 15 років. У разі усиновлення повнолітньої особи різниця у віці не може бути меншою, ніж 18 років;

- подружжя;
- особи, які проживають однією сім'єю;
- якщо дитина має лише матір або лише батька, які у зв'язку з усиновленням втрачають правовий зв'язок з нею, усиновлювачем дитини може бути один чоловік або одна жінка.

При цьому кількість дітей, яку може усиновити один усиновлювач, необмежена.

Чи є якісь переваги у праві на усиновлення?

Так, переважне право над іншими усиновити дитину має громадянин України, в сім'ї якого виховується дитина; який є родичем дитини; якщо усиновлювачем є чоловік матері або дружина батька дитини; якщо особа усиновлює одразу кількох дітей, які є братами та/або сестрами.

Крім того, переважне право на усиновлення дитини має подружжя.

Як стати на облік потенційним усиновлювачем?

Облік громадян України, які постійно проживають на території України і бажають усиновити дитину, здійснює служба у справах дітей. Щоб стати на облік потенційним усиновлювачем потрібно подати:

- заяву про взяття на облік як кандидатів в усиновлювачі;
- копію паспорта або іншого документа, що посвідчує особу заявника;
- довідку про заробітну плату за останні 6 місяців або копію декларації про доходи за попередній календарний рік, засвідчену органами ДФС;
- копію свідоцтва про шлюб (якщо заявники перебувають у шлюбі);
- висновок про стан здоров'я кожного заявника;
- засвідчену нотаріальну письмову згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення дитини одним з подружжя);
- довідку про наявність чи відсутність судимості для кожного заявника, видану територіальним центром з надання сервісних послуг МВС;
- копію документа, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням.

Що робить служба у справах дітей?

Служба у справах дітей протягом 10 робочих днів після надходження заяви та всіх документів перевіряє їх на відповідність вимогам законодавства, проводить бесіду із заявниками, складає акт обстеження житлово-побутових умов заявників, розглядає питання про можливість заявників бути усиновлювачами та готує відповідний висновок. У разі надання позитивного висновку ставить заявників на облік кандидатів в усиновлювачі.

Після знайомства та встановлення контакту з дитиною кандидати в усиновлювачі звертаються до служби у справах дітей із заявою про бажання усиновити дитину. Служба у справах дітей готує висновок про доцільність усиновлення та відповідність його інтересам дитини. Висновок подається в суд разом з іншими документами.

На що ще потрібно звернути увагу?

Усиновлення дитини здійснюється за письмовою згодою: батьків дитини, засвідченою нотаріально, піклувальників, опікунів або закладу охорони здоров'я чи навчального закладу, де перебуває дитина. Також усиновлення здійснюється і за згодою самої дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити.

У разі відсутності дозволу опікуна, піклувальника на усиновлення дитини, така згода може бути надана органом опіки та піклування.

Суд своїм рішенням може постановити проведення усиновлення без згоди опікуна, піклувальника або органу опіки і піклування, якщо буде встановлено, що усиновлення дитини відповідає її інтересам.

Якщо на обліку для можливого усиновлення перебувають рідні брати та сестри, вони не можуть бути роз'єднані при їх усиновленні.

За наявності обставин, що мають істотне значення, суд за згодою органу опіки та піклування може постановити рішення про усиновлення когось із них або усиновлення їх різними особами.

Як звернутися до суду?

Особа, яка бажає усиновити дитину, подає до суду заяву про усиновлення. Також до заяви додаються:

- копія свідоцтва про шлюб, а також письмова згода на це другого з подружжя, засвідчена нотаріально, - при усиновленні дитини одним із подружжя;
- медичний висновок про стан здоров'я заявника;
- довідка з місця роботи із зазначенням заробітної плати або копія декларації про доходи;
- документ, що підтверджує право власності або користування жилим приміщенням;
- інші документи, визначені законодавством.

Судові витрати, пов'язані з розглядом справи про усиновлення, сплачуються заявником.

**Заява про усиновлення може бути відкликана до набрання чинності рішення суду про усиновлення.*

Чи можна змінити прізвище та ім'я дитини після усиновлення?

За окремим клопотанням заявника суд вирішує питання про зміну імені, прізвища та по батькові, дати і місця народження усиновленої дитини. Однак дата народження дитини може бути змінена не більш, як на 6 місяців.

Здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей

Нагляд за умовами проживання і виховання усиновлених дітей здійснюється службами у справах дітей за місцем проживання усиновлювачів до досягнення ними 18 років.

Крім того, щороку протягом перших 3-х років після усиновлення дитини перевіряються умови її проживання та виховання. В подальшому така перевірка здійснюватиметься один раз на 3 роки до досягнення дитиною 18 років.

Куди звертатися за більш детальною консультацією та роз'ясненнями?

Якщо у вас залишились питання з цього приводу, будь ласка, телефонуйте до контакт-центру системи безоплатної правової допомоги за номером: **0 (800) 213 103**, цілодобово та безкоштовно в межах України. В центрах та бюро надання безоплатної правової допомоги по всій країні ви можете отримати юридичну консультацію та правовий захист.

